

разработок / И. Г. Дежина, Б. Г. Салтыков. – М. : ИЭПП. – 2004. – 152 с.

4. Макроекономіка та макроекономічна політика: навч. посіб. / А. Ф. Мельник, Т. Л. Желюк, О. В. Длугопольський, О. В. Панухник. – К.: Знання, 2008. – 699 с.

УДК 336.67

КИРИЛЮК І. М.,

к.е.н., доцент,

ЧВЕРТКО Л. А.,

к.е.н., доцент,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ТУРИСТИЧНУ СФЕРУ

Сучасна туристична індустрія є однією з провідних і найбільш динамічних галузей світового господарства, джерелом стабільних валютних надходжень, фактором, що сприяє підвищенню рівня зайнятості, зростанню престижу країни та розбудові її соціально-економічної інфраструктури. Інтеграція України в європейський туристичний простір вимагає дотримання міжнародних норм і стандартів якості туристичних послуг, будівництва й обладнання доріг та інших об'єктів туристичної інфраструктури. Успішна реалізація таких завдань значною мірою залежить від інтенсивності інвестиційних рішень на рівні окремих підприємств, галузей, регіонів. Враховуючи те, що саме інвестиційний клімат загалом та інвестиційна привабливість окремих видів туристичної діяльності та туристичних районів впливають на темпи структурних зрушень в економіці країни, актуальною є оцінка інвестиційного забезпечення.

Порівняно низька частка туристичного комплексу у ВВП вказує на неповноту розкриття туристичного потенціалу України (рис. 1).

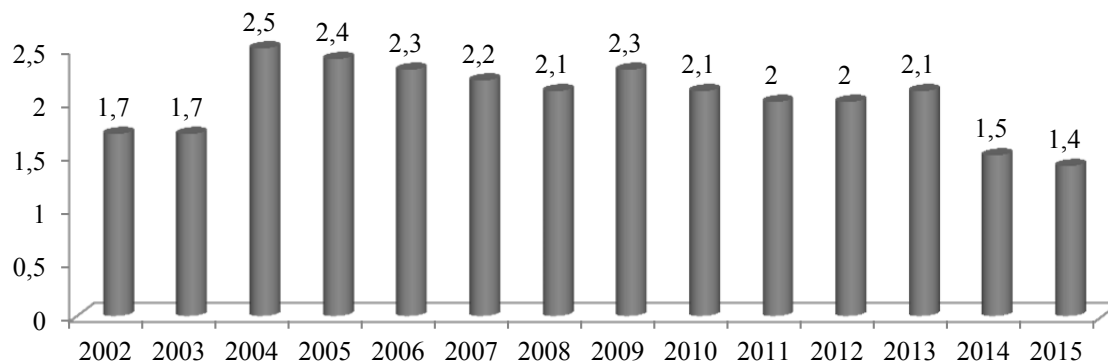

Рис. 1. Частка прямих надходжень від туристичного комплексу до ВВП України у 2002-2015 рр., %

Актуальними завданнями туристичної галузі є створення оптимальних нормативно-правових засад розвитку привабливого інвестиційного клімату, здатного збільшити обсяги капіталовкладень у туристичний та курортно-рекреаційний комплекс і його інфраструктуру. Аналіз туристичних потоків свідчить про динамічний розвиток туристичного бізнесу в Україні (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка туристичних потоків в Україні у 2003-2015 рр.

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Фінансове забезпечення спрямовується на відтворення ресурсно-майнового потенціалу туристичної діяльності за рахунок власних коштів суб'єктів господарювання, кредитування, бюджетного фінансування, оренди, інвестування, страхування, що дозволяють проводити туристичну діяльність та отримувати соціальний та економічний ефект від її здійснення. Інвестиційне забезпечення – це сукупність умов, ресурсів і заходів, необхідних для здійснення інвестиційного процесу.

В Україні останнім часом спостерігається поступове збільшення інвестицій в туризм, але їх обсяги залишаються недостатніми для ефективної і повноцінної діяльності галузі. За даними Державної служби статистики у 2015 році капітальні інвестиції склали 273116,4 млн. грн., що перевищує рівень 2010 року на 92540 млн. грн. Обсяги інвестицій зросли майже в усіх регіонах. За обсягами залучених інвестицій серед регіонів перше місце утримує місто Київ – 80216,8 млн грн.; серед областей Дніпропетровська – 24330,6 млн грн., Київська – 22936,1 млн грн., Львівська – 11845,4 млн грн., Харківська – 10520,5 млн грн., Одеська – 8408,7 млн грн. [1].

Одним із джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму є кредитні ресурси (табл. 1). Частка інвестиційних кредитів в обсязі кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, не є значною і впродовж 2010-2015 років становила 12,2-17,0%. Це обумовлено тим, що банківські установи надають переваги кредитуванню поточної діяльності компаній, споживчому кредитуванню населення, а також іпотечному

кредитуванню, яке не завжди стосується реалізації реальних інвестиційних проектів. З даних таблиці 1 видно, що частка інвестиційних кредитів, наданих підприємствам сфери туризму у кредитах наданих усім нефінансовим корпораціям на інвестиційні потреби, скоротилась із 1,54% у 2012 році до 1,22% у 2015.

Таблиця 1

Кредити, надані підприємствам сфери туризму на інвестиційні потреби

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
1. Кредити, надані нефінансовим корпораціям на інвестиційні потреби (усього), млн. грн.	85254,7	91302,2	89104,8	96741,4	100682,5	95734,9
2. Частка інвестиційних кредитів в обсязі кредитів, наданих нефінансовим корпораціям	0,170	0,159	0,147	0,139	0,129	0,122
3. Кредити, надані підприємствам сфери туризму (усього), млн. грн.	6756,5	8673,2	9349,3	9752,8	10264,9	9635,1
4. Кредити, надані підприємствам сфери туризму на інвестиційні потреби, млн. грн.	834,01	771,40	622,60	674,97	843,14	856,25
у т.ч. тимчасове розміщення й організація харчування, млн. грн.	834,01	771,40	622,60	674,97	843,14	856,25
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок, млн. грн.	315,83	604,49	753,40	471,17	298,13	172,62
діяльність туристичних агентств, туристичних операторів, надання інших послуг із бронювання та пов'язана з цим діяльність, млн. грн.	-	-	-	217,49	185,69	141,7
5. Питома вага інвестиційних кредитів, наданих підприємствам сфери туризму у кредитах, наданих нефінансовим корпораціям на інвестиційні потреби, %	1,35	1,51	1,54	1,41	1,32	1,22
6. Темп приросту інвестиційних кредитів, наданих підприємствам сфери туризму, %	-9,99	19,66	0,01	-0,90	-2,69	-11,78

Важливе місце в системі фінансово-економічного регулювання посідають іноземні інвестиції. Для підвищення інвестиційного інтересу з боку іноземного інвестора необхідним чинником є стабільність економічної, політичної та соціальної ситуації в країні та регіонах, відсутність яких спостерігається в Україні і перешкоджає залученню іноземних інвестицій. Здебільшого іноземні інвестиції в Україні мають короткостроковий характер і розраховані на швидке обертання у сфері торгівлі та послуг. Серед іноземних інвесторів переважають дрібні фірми, фізичні особи.

Необхідно зауважити, що інвестиційні кошти вкладаються в лише найперспективніші та найбільш рентабельні об'єкти та регіони. Більшість регіонів потребують фінансування але є недостатньо привабливими для інвесторів. Тому необхідною умовою залучення інвесторів є створення розгалуженої системи інформаційного супроводження діяльності галузі, формування інформаційної бази інвестиційних проектів. Потребує вдосконалення механізм бюджетного фінансування сфери туризму і курортів. За умови недостатньої фінансової стабільності туристичних та санаторно-курортних підприємств розподіл інвестиційних витрат, на наш погляд, є стримуючим фактором розвитку туристичного комплексу України.

Потреба туристичної галузі в інвестиціях вимагає продуманої стратегії інвестиційної діяльності, яка повинна спрямовуватись на створення сприятливого інвестиційного клімату за допомогою комплексного використання інструментів інвестиційної політики та об'єднання інтересів держави та приватних інвесторів.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2015/ibd/iki_reg/iki_reg_u/kireg_15_u.htm.

УДК 338.517

КОНДРАЦЬКА Н. М.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів і економіки природокористування,
Національний університет водного господарства та природокористування

ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ: ВИДИ ТА НАПРЯМИ МІНІМІЗАЦІЇ

Інвестиційний клімат суттєво залежить від розміру трансакційних витрат фінансового ринку. Їх зростання скорочує кількість трансакцій у фінансовому сегменті і змушує інвесторів шукати більш привабливі галузі чи регіони. Аналіз структури трансакційних витрат дозволить не лише виявити проблемні сегменти, а й обґрунтувати напрями удосконалення існуючої інституційної системи.

Варто відзначити, що у економічній теорії немає одностайності щодо визначення як сутності, так і складу трансакційних витрат. Кожен із дослідників акцентує увагу на більш цікавих з його точки зору складових. Так, О. Вільямсон робить акцент на витратах опортуністичної поведінки; Дж. Стіглер – на витратах пошуку інформації; М. Дженсен і У. Меклінг – на витратах, що виникають в рамках відносин «поручитель-виконавець» (principal-agent); А. Алчіан і Х. Демсетц – на витратах координації між різними ресурсами в процесі виробництва; Й. Барцель – на витратах вимірювання [1, с. 231].

Досить детальну класифікацію трансакційних витрат, на нашу думку, здійснили Дж. Валліс і Д. Норт, які виділили витрати трьох основних етапів трансакційного процесу [2, с. 612]:

1) *ex ante* – трансакційні витрати, що виникають до початку обміну. Вони включають витрати на отримання інформації про ціни і можливі альтернативи, якість товару і надійність контрагента і т. д.;